

ZAAKI

Yá pò kú láε bee guu

Yesu dāuna Zaaki mé lápi kè. Yesu bò m̀wà a b̀a gau gbea (1Kln 15.7), ã à g̃ Yelusaleũ Yesudeo d̀baana ũ (Gal 2.9). Zaaki lé ze'ob Isaili bui kuepla pò fáaaaone (1.1), Yuda Yesude pò b̀le Yelusaleũ aa tà buipaleo b̀suo guu. A láε bee kènέ, ké aao laai ví k̃tεε yákeaο guu ní ní kua Yesusaideo guuo.

Yá tétεak̃ie, a dàale ònyāwa à mè i b̀ Lua kíie, wí gbeawà ní aà náaikεaoε (1.2-8). Bee gbea à yādadanέ oδεke ní taasidekeo yá musu, yāo ní gbāalegwaaο, ní lousisia síana pò wí obné yákeaο guuo (1.9-27). A lekà k̃b̃b̃a'osi yāwa (2.1-13), bee gbea luanaaikεa ní yāmaakeao (2.14-26). A té pò léna i kpa meu yā'ò (3.1-12). A èa sù òñ síandewa (3.13-18). A gbέ pò aai sòledao lèle pāsipāsi ní gbέ pò aai gbékpa ní dúniaoο ní gbέ pò aai gbέ b̀eboο. A zoadò oδε pò aai kible ní zikεnaoωaωwa (4.1-5.6). A láak̃i à ledámá aa mena f̃, aao wabike láasai, aa obk̃le (5.7-20).

Yá pò a dilε Yesudeone ku wásawasae: Yesu baona síana sia i mówáo, sema wá luanaaikεa mó ní yāmaakeao, asa luanaaikεa yáekesaiá gee (2.26).

Yāa

¹ Mámεmaa Zaaki,* Lua ní Dii Yesu Kilisio zòblena ma fokpà Isaili bui kuepla pò fáaaaowa.

* **1:1** Mat 13.55, Gal 1.19

² Ma gbéṣ, taasi bui dasi. A pọ pọ sù á lé, à dile pọna yá ũ, ³ asa á dṣ lá wàḗ á lé wàḗ gwa á luanaaikεa musu a mena ié. ⁴ Asuli fu menawao, íṣ de gbé kàsaao ũ wásawasa yāe késāawá sai. ⁵ Tó ṣnṣ lé késā á gbēewa, aà wabikε Luawa,† a aà gba, asa ì gbépii gba pọ b̄isai yágagasai. ⁶ Tó à wabikèwà sṣ, aà aà náaike seasai, asa seade de lán ko vláwae. Gu pọ íana yéleu, we ì géu. ⁷ Gbé bee taa su àṣ e á pọ e Diiwao, ⁸ asa aà nṣe ku plaplae, ṣ Ìṣ ku seasea yá pọ àḗ ke pii guu.

⁹ Wá gbé taaside pónake, ké Lua aà kàfi yáí. ¹⁰ Wá gbé ọde sṣ aà pónake, ké Lua aà bùsa yáí, asa ọdeṣ gēzea lán lánvu kwεawae. ¹¹ Iatē ì fele ní a pusu gbāao, lá i giigaga, a vú i kwé, a maa i láa.‡ Beewa ọde a kpagui a bṣṣeṣ guu.

¹² Báaade gbé pọ ì yṣa fṣ, asa aà bṣa maa gbεa Lua a àizāna pọ à a legbè gbé pọ yeaziṣne kēè yāae ũ. ¹³ Tó yṣa gbé lè, asu me Luaeo, asa wa fṣ Lua yṣ ní vāioo, mé aàpi lí gbēe yṣ ní vāio sṣo. ¹⁴ Baade yṣa ì bṣ aà pónidea kíie, ṣ ì aà wé ble, ì aà gáḗ. ¹⁵ Ọ pónideapi ì nṣi à ne'i duuna ũ. Tó duuna zṣṣkù sṣ, ì ga iε.

¹⁶ Ma gbé yenzideṣ, ásu ázia sásāo. ¹⁷ Gba maa sāsasai pii ì bṣ musu Mae Lua gupua kṣna kṣna kíie. Ili liléo, aà gupua iwesa vío. ¹⁸ A wá í ní a yá síandeo a pṣeāwa, ké wàṣ de gbé séiaṣ ũ pọ pọ àḗ ke dafuṣne.

Yāmaa ní a keao

¹⁹ Ma gbé yenzideṣ, à yáe bee ma. Ali yāma kpaa ápii, āma ásu yā'o kpaa, á pṣ su pa kpaa. ²⁰ Asa

† **1:5** Yaa 2.3-6 ‡ **1:11** Isa 40.6-7

gbēnazina pɔkūma lí mɔ́ ní yāmaa pɔ́ Lua yeioo. ²¹ A yáí tò à ɔkpa dɔ́ɛ'íi ní yāvái pɔ́ líguaɔzi píi, í yá pɔ́ wa tò á s̄u a f̄s̄ á suaba sí ní z̄iabusaa.

²² Asu ázia s̄ás̄s̄o, ásu yápi ma ní swáó adoo, à z̄ikɛwà. ²³ Asa gbé pɔ́ ì yāma mé ìli kɛo de lán gbé pɔ́ lé a oa pɔ́ Lua d̄ɛ gwa díi guuwaɛ. ²⁴ Asa aàzia gwaa gbɛa, tó à ḡɛzɛa, ɔ́ lá a de ì s̄aaàgu ḡɔ́. ²⁵ Gbé pɔ́ ì wéte Lua ikoyā wásawasa pɔ́ ì to wà ḡɔ́ wéɛɔ ũi, mé ì ɔ gèò aɛ s̄ɔ, ìli ma à s̄aaàguo, ì z̄ikɛwà, Lua a báaada adegua aà yákea guuɛ.

²⁶ Tó gbé d̄s̄ lousisinin a ũ, mé ìli a lé f̄s̄o, àlɛ azia s̄ás̄s̄ɛ, àlɛ lousisi p̄áɛ. ²⁷ Lousisia s̄iana pɔ́ s̄aa ví Mae Luaɛon kɛ: Wà laaidɔ́ tone pɔ́ gwana víoɔwa ní gyaa gbēandoɔ an wēnakea guu,§ wíɔ wázia k̄ua d̄s̄ s̄asai d̄únia yá musu.

2

Kɔ́bɔ́bɔ́a'ɔsi

¹ Ma gbéɔ, á gbé pɔ́ álɛ wá Dii gawide Yesu Kilisi náaikeɔ, ásuli k̄ɔ́ bɔ́bɔ́ɔsio. ² Tó gbé ḡɛ á k̄ɔ́k̄āaa guu vua tāana ní pɔ́kasa tɛkɛao daa, mé taaside pɔ́ ulakasa gbāsi daa ḡɛ s̄ɔ, ³ tó a wetè gbé pɔ́ pɔ́kasa tɛkɛa daazi, mé á òè aà mɔ́ z̄s̄lɛ gumaau, mé á ò taasideɛ aà gɛ zɛ le, ge aà mɔ́ z̄s̄lɛ á gbázi, ⁴ álɛ k̄ɔ́ bɔ́bɔ́ɔsio, álɛ yá gwa kolean weo lé?

⁵ A ma ma gbé yenzideɔ. Lua gbé pɔ́ de gbāasaideɔ ũ d̄únia gbéɔnɛ sè aao gbāa a náaikea guuɛ, aai kpala pɔ́ à a lɛgbè gbé pɔ́ yeazibne ble. ⁶ Apio s̄ɔ álɛ gbāasaidepiɔ́ kpɛbɔ́. Ɔdeɔ mé ì

§ 1:27 Isa 1.17

gbãablewáo lò? Aame aai á gále géánɔ yákpaleuo lò? ⁷ Aame aai gyaalagē tó na pɔ kpáwáuo lò? ⁸ Lua ikoyã mide mè àɔ ye á gbédeezi lá ázia wēniwa.* Tó á yápi kúa síana, ále yáke a zéwaε. ⁹ Tó ále kɔ bɔbɔ'osi sɔ, ále duunakεε. Ikoyãpi á wé, a gɔ taaedeɔ ũn we. ¹⁰ Asa tó gbé ikoyã kúa pii, mé a mendo aà fù, à gɔ taaede ũ apii musuε. ¹¹ Lua mè ásu wúle ní gbēpále nɔoo. A mè lɔ ásu gbēdeɔ.† Baa tó ni wúle ní gbēpále nɔoo, tó n gbēdè, n gɔ ikoyādansai ũε. ¹² A gbé pɔ Lua a yágɔgɔánɔ ikoyã pɔ ì to wà gɔ wéεɔ ũ musu, àli yá'o, ìli yáke lá à kɔsíánɔwa. ¹³ Lua a yákpaleke ní sùuusaideɔ sùuusaie, áma yá a bɔ ní sùuudeo na.

Luanaaikεa ní maakεao

¹⁴ Ma gbéɔ, tó gbé mè ále Lua náaikε, mé ìli yáε keo, bɔ yán wei? Luanaaikεa bee taa a fɔ aà suabae? ¹⁵ Tó á gbēdo, gɔε ge nɔε, lé pɔkasa ní bleo wēnake, ¹⁶ tó á gbēe òè: Lua n gba aafia! Nsu to íana n deo, ní pɔble ò ká, mé i wēnidɔbɔ kpawào, bɔn bee ũi? ¹⁷ Maa sɔ luanaaikεa ado yáekesaiá yágεε.

¹⁸ Tó gbé n mè níle Lua náaikεε, mé mapi mále yáke, má onε ò n luanaaikεa yáekesai ɔlɔmεε, mí a luanaaikεa ɔlɔnε ma yákeεa guu. ¹⁹ N sí Lua mendo nolo? A maaε. Baa táaɔ dɔ maa, mé aaiɔ lualua.‡ ²⁰ Misaide, ké luanaaikεa yáekesai pã, ní ye mà kanε n ɔzi yã? ²¹ Ké wá dezi séia Ablahaũ a né Izaaki kpà sa'obɔ ũ, yá i bɔaànɔ na aà yákeapi yáio lé?§ ²² N èa? Aà luanaaikεa ní aà yákeao tekɔie. Aà

* **2:8** Lev 19.18 † **2:11** Bɔa 20.13-14 ‡ **2:19** Maa 5.7 § **2:21** Daa 22.9-12

yākea mé aà luanaaika b̀lei. ²³ Beewa Lua yáe bee pà à mè, Ablahaũ Lua náaikè, ẽ Lua tò yá b̀aàno na a náai pò a k̀pi yái.* Ɔ wĩ oè Lua gbēna.† ²⁴ A èa? Yākea mé tò yá b̀aàno na, i ke Lua náai pò a k̀ ado yái no. ²⁵ M̀a l̀ káalua Lahabu k̀na ní Luao a yākea yái, ké à zinao d̀le à ní gbáe zé kpáinai.‡ ²⁶ Lá mè nisinsaiá g̀e, m̀a luanaaika yáekesaiá g̀e l̀.

3

Léfa

¹ Ma gbé, ásu ke yādanedeo ũ dasio, asa á d̄ ké Lua a webii wá yādanedeowa yákpale guu de gbé kinio. ² Wápii wi zā yáwa m̀o. Tó gbé lé lí aà kalikēo, tàesaidee, a f̄ à a mè búu fu. ³ Wi àasina ká s̄e ké à wá yāma yáie, ẽ wi aà mè búu taiinke. ⁴ A gwa gó'ilenawa ísiao l̀. N a zōkeo, baa ní zàa'lan gbāa pò i opewào, a fibo de nénanno. Ɔme i a taiinke, ẽ a fina i a poeã daè. ⁵ Beewa s̄, lénaá megu nénae, ẽ i ílanadã ní yāzōo.

A gwa lá té néna i kũ s̄ zōwa. ⁶ Léna de lán téwae, a de dúnia v̄i ũ wá me guu. I gbāsi g̀kpa wá mewa píi. Beda té mé i nae lénawa, ẽ léna i tékpa wá dúnia kuau. ⁷ Gbēnazina s̀ano b̀o tòto píi ní b̄o ní p̀taa'onkuawao ní kp̄o, mé àle ke e tia, ⁸ āma gbēe lí f̄ a léna tòtoo. A de p̄v̄i pò lí ze teeo ũe. A pà ní sewet̄o, ⁹ ẽ wi Dii wá Mae sáaukpaò, ẽ wi ea wà gbēnazina pò a k̀ láawa* kaò l̀. ¹⁰ Lé doupi ẽ sáaukpaá ní gbékaao i b̄o. Ma gbé, asu

* 2:23 Daa 15.6 † 2:23 Isa 41.8 ‡ 2:25 Yoz 2.1-16 * 3:9 Daa 1.26-27

àò deé màao. ¹¹ Nibɔna ì í na ní í kǐsǎo bɔ íze doũ guua? ¹² Ma gbé, kaadɔena a ne'í ku ũa? Vɛeli a ne'í kaadɔena ũa? Beewa bɔ í fiíi a nakũo.

Ɔno pɔ í bɔ musu

¹³ A guu, déme yǎdɔn ɔnɔna ũi? Aà ɔloné a kua maa ní a yákeao guu ní zɪabusaa pɔ í bɔ ɔno guuo. ¹⁴ Tó á wɛɔakɔu ní pǎsɪo ní denlawɛɛɛao vɪ á sɔ guu sɔ, ásu íanadão, ásu ɛɛɔ sɪanawao. ¹⁵ Ɔno bee taa lí bɔ musuo, dúnia pɔe, á dǎa pɔe, táa pɔe. ¹⁶ Asa gu pɔ wɛɔakɔu ní denlawɛɛɛao kuu, wekíi kɔyǎmasai ní vǎi píio ɔ kuu. ¹⁷ Tó gbé ɔno pɔ í bɔ musu vɪ, séia ìliɔ gbǎsɪ vɪo, a gbɛa ìliɔ yákele vɪo, ì busané, ì gbé yǎma, sùuu pèewà ní maakɛao. Ili gbé bɔbɔ'ɔsio, mé ìliɔ mɔafili vɪo. ¹⁸ Ibelemidena ì kea ní kɔo na tɔ, ɔ ì bɔlɛè bɔa maa ũ.

4

Gbékpaa ní dúniao

¹ A sòle ní á lekpaao ì bɔ má ní? I bɔ á pɔeǎ pɔ lé kɔde á meuɔ kíi nolo? ² I pɔ niaka, ìli eo, ɔ ì gbɛde. A pɔ bɪi vɪ, ɔ ìli pɔ pɔ ále yá leo. Ɔ ì lekpaake, ì sòleke. A vɪo, ké ìli wabike Luawao yáí. ³ Tó a wabikè, ìli eo, ké ìli wabike a zéwao yáí, asa ɔ ye à a mɔaokɛ lá a á pɔ gbàwae. ⁴ Náaisaideɔ, á dɔ ké gbékpaa ní dúniao de íbelesɛa ní Luao ũo lé? Gbé pɔ ye ke dúnia gbé ũ gò Lua íbeɛ ũe. ⁵ Ké a kɛa Luayátaalau wà mè aà Nisina pɔ kú wá guu lí sí sàao, * ále e yǎpǎ yà? ⁶ Ama gbêke pɔ Lua vɪwanɔ de beea, asa a kɛa Luayátaalau wà mè:
 Lua ì íbelesɛ ní gbé pɔ í azia se lesio,

* 4:5 Iko 6.15

mé ìb gbēke ví ní gbé pọ́ ì azia busao.†

7 A yáí tò à misiile Luaε. A gi Ibiisie, i bàasié.

8 A sǎ Luazi, i sǎazi.‡ Duunkεnao, à obole duunau. Nǎsemempladeo, à á sǎ pípi. 9 A óob ní pǎsiao ní wǎnao. A á yaab lile oob ũ, í á pǎna lile pǎ'í ũ. 10 A ázia busa Diiε, i á kǎfi.

11 Ma gbéó, ásuli kǎ tobǎesio. Gbé pọ́ a Yesude dee tobǎesi ge à aà bǎebò, à Lua ikoyǎ seela bǎe kè à a bǎebò. Tó n Lua ikoyǎ bǎebò sǎ, a manan n ũo, a bǎebonan n ũ. 12 Lua mé ikoyádilena ní yákpalekenao ũ. Omε gbé suabaa ní aà tòbzǎo gbǎa ví. Mpi sǎ, dén n ũ, ké ni n gbédee bǎeboi?

Lua baa bǎ díle

13 A yǎma sa, á gbé pọ́ i mε gbǎ ge zia á gé wǎleu, í zǎle we wǎ do, í laata à ài'e. 14 A yá pọ́ a á le zia dǎe? S A dǎ lá á wǎni dǎa? A dε lán suawae. Tó à kpà yoo, o í gǎza gǎo. 15 Tó yá a zǎwae, áli o à mε: Tó Dii wǎi, wǎo aafia, wí ke kǎwa ge kǎwa. 16 Tia sǎ ále íanadǎ, a Lua baa bǎ á díle. Iandǎa bee taa maao. 17 Gbé pọ́ maakεa dǎ mé i keo, í ke adeε duuna ũε.

5

Odeo

1 A odeo, à yǎma sa. A óob à wiile wǎna pọ́ a á le yáí. 2 A àizeεo òokpà, kòoo á pǎkasao sòso. 3 A oǎ tánkpakè, * mé tánkpapi a á dayǎu, i kú á mewa lán téwa. A àizeε kǎaaázi gǎogbezǎzi. 4 A ma! A gbèwina pọ́ aa á buapóo kèkéo blè, mé oapi yá Lua

† 4:6 Yaa 3.34 ‡ 4:8 Mal 3.7 § 4:14 Yaa 27.1 * 5:3 Mat 6.19

lè. Pòkèkenapio wiilea gè Dii Zigõde swáú.† 5 A namamá tóle la á pòeãkea guu. A mèkpa kaalegòò pò ù. 6 A yàdà gbèmaaola a ní dèdè, aai dèkào.

Mena

7 Ayãmeto ma gbéó, àò mena ví e Dii mógòò. A gwa lá zõe ì a buapó bεεede kekεa dá. I menafõ za káabuana e saε. 8 Apio sõ à menafõ, í á sõdile, asa Dii mógòò káikù. 9 Ma gbéó, ásu yákütèkakõio, ké Lua su yákpalekεánòò yáí. Yákpalekεenapi zεa kpεεle fá!‡ 10 Ma gbéó, ãnabi pò aa yã'ò yãa ní Dii tóò, à mena pò aa kè taasikεa guu òlesé. 11 Wi oné pónadeò, ké aa menafõ yáí. A Yobu menakεa bao mà, mé á mà lá Dii kèè gbεzã,§ asa gbé sósobi ní sùuuo pèe Diiwa.*

12 Atësa ma gbéó, ásu me á sí ní Luaoo. Asu me á sí ní luabeo ge tóle ge pópáleo. Tó aoe, àli o ao. Tó aawoe, àli o aawo, ké yá su daálao yáí.†

Wabikεa

13 A gbèe lé taasikε yã? Aà wabikε. A gbèe pò kèna yã? Aà Lua táasile. 14 A gbèe lé gyãkε yã? Aà á gáli gbèzõòò sísi, aai wabikεè, aai nísimawà ní Dii tóo.‡ 15 Wabi pò wa kè luanaaikεa guu bee a gyãepi gbágbã. Dii a aà gba aafia. Tó à duunakè yãae sõ, a kèwà. 16 A yáí tò, à á duunao okõε, í wabikεkõε ké à e gbágbã. Gbèmaa wabikεa gbãa, ì zíkε maamaae. 17 Eliaá gbènazinaε lówáwa. A wabikè maamaa lou

† 5:4 Iko 24.14-15 ‡ 5:9 Mat 24.33 § 5:11 Yob 2.10, 42.10
 * 5:11 Sou 103.8 † 5:12 Mat 5.34-37 ‡ 5:14 Maa 6.13

su mao, ɔ̃ lou i tɔ̃le tɔ̃lewao e wɛ̀ àã ní mɔ̃ sooloo. §
 18 A èa wabikè ɔ̃, ɔ̃ lou'i bɔ̃ maamaa,* tɔ̃le blekè.

19 Ma gbéɔ̃, tó á gbédo pàale síana zéε, mé á gbēε
 èa àà dàwà, 20 àò dɔ̃ ké gbé́ pɔ̃ tò duunkenapi bɔ̃
 sásāzεu à èa sù, à ade sí gawaε, mé à lakà tàaeɔ̃la
 dasi. †

§ 5:17 1Kia 17.1 * 5:18 1Kia 18.42-45 † 5:20 Yaa 10.12, 1Pie 4.8

Bibeli Luayátaalá

The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9